

УДК 657.1

Процько Вікторія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ХАРАКТЕРИСТИКА ПОДАТКІВ УКРАЇНИ ТА КРАЇН СВІТУ

Protsko Victoria

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

CHARACTERISTICS OF TAXES IN UKRAINE AND WORLD COUNTRIES

У нестабільний економічний період для нашої країни проблема податкового навантаження більш гостро проявляється в повсякденному житті як суб'єктів підприємницької діяльності так і населення в цілому. Адже неможливість отримання високих доходів не звільняє від сплати податків, у встановлених законодавством нормах, і не дає можливості сплачувати меншу їх кількість.

Податкова система є одним з основних важелів, що регулюють економічні відносини між виробниками та державою. Систему слід використовувати як спосіб позбутися від криз і підприємницької діяльності. Оподаткування завжди було обов'язковим елементом фінансової системи. Вони є основними важелями формування доходів бюджету. Жоден податок не паралізує нормальну роботу будь-якої країни. Податкова система вимагає довгострокового та точного аналізу. Саме ця система є основою для забезпечення функціонування державних видатків і є важливою складовою економічного розвитку та залучення українських інвестицій. Система оподаткування розвинених країн є багатогранною і розгалуженою. У розвинутих економіках, на відміну від України, система оподаткування окрім виконання фіскальних функцій також використовується як інструмент економічного впливу на суспільне виробництво, його структуру, динаміку розвитку та розміщення. Найголовніше – фінансування в провідних сферах економіки. На нашу думку доцільно проаналізувати досвід провідних країн світу з успішно та динамічно розвинутою економікою.

Актуальність теми дослідження податків у країнах світу спричинена їхнім значним впливом на регулювання економічних та соціальних процесів. Ефективна податкова система – це стабільність економіки держави, адже податки забезпечують надходження коштів до бюджету країн і задовольняють її потреби. Проаналізувавши кількість податків в різних країнах встановлено, що в Україні законодавством визначено 11 податків та зборів: 7 з них державних та 4 місцевих, в Японії – 55 (25 державних та 30 місцевих), у Німеччині – 16, в Італії – 15, у Нідерландах – 9, у Великобританії, Португалії та Іспанії – 8, у Франції – 7 податків. Аналізуючи податки в 14 різних країнах, можна зробити висновок, що в нашій країні оптимальна кількість податків відносно до інших. В Україні основну частину наповнень до бюджету становлять непрямі податки, а саме податок на додану вартість та акцизний податок. У 2021 році ПДВ склав 32,27% усіх надходжень, акцизний податок 10,36%, ПДФО – 21,04%, податок на прибуток підприємств – 9,86% [1]. У країнах ЄС та США в основному надходження до бюджету це прямі податки. Податкова система в розвинутих країнах є багатоаспектною та розгалуженою, та на відміну від України, крім фіскальної функції, сприяє економічному впливу на суспільне виробництво, його структуру, динаміку розвитку та розміщення, а також прозорість надходження коштів у різні сфери. Якщо говорити про Німеччину, то одним з найвагоміших податків є ПДВ і податок на прибуток. А також Німеччина вважається батьківщиною акцизу. Відповідно до податкового законодавства Федеративної Республіки Німеччина податок на споживання (акциз) включає оподаткування споживання та використання товарів і послуг. Наступні податкові пільги застосовуються до сільського господарства у

Німеччині: спрощене визначення прибутку малих ферм; прискорена амортизація машин, обладнань, будівель; інвестиційний прибуток; спрощений розрахунок ПДВ зі зниженою ставкою ПДВ 7%; звільнення для деяких сільськогосподарських підприємств від корпоративного та промислового податків. Щодо Франції, то в неї також основним джерелом надходження до бюджету вважається податок на додану вартість. А також цікавий факт про акцизний податок – вино оподатковуються в декілька раз вищими ставками від інших вин, адже це являється однією з провідних галузей економіки. В Італії ПДВ поширюється на продукти харчування першої необхідності, газети, журнали, а також може бути на предмети розкоші [2]. Серед європейських країн Україна має найнижчі ставки трьох основних видів податків. Друге місце посіла Польща, третє – Німеччина, четверте – Іспанія, п'яте – Нідерланди.

Разом з тим питома вага податків, зборів та обов'язкових платежів у ВВП багатьох країн є досить суттєвою. Так, від 40 до 50 % становить питома вага зазначених платежів у таких європейських країнах, як Італія, Австрія, Франція, Бельгія, Норвегія, Фінляндія, Нідерланди, Люксембург, Швеція, Данія. Так, наприклад, у США, Японії, Великобританії, Канаді переважають прямі, а у Франції – непрямі податки. З огляду на досвід країн із розвинутою економікою, які теж здебільшого методом проб і помилок впроваджували податкове законодавство на своїх територіях, Україна, зокрема, вимагає нетрадиційного підходу до кодифікації наявної податкової системи. Результатом такого підходу може бути передусім стабілізація основ оподаткування, закладення підвалин цілісної податкової бази, з іншого – створення сприятливих умов для вдосконалення механізму нарахування і стягнення податків.

Проведений аналіз дослідження податкового тягаря системи оподаткування показав її суперечливість, недосконалість та наявність прихованих платежів. Податкове навантаження має величезне значення для економіки і полягає у тому, що цей показник використовується при порівнянні з відповідним показником інших країн, за результатами якого приймається рішення про проведення певних реформ в оподаткуванні. Наслідками надмірного податкового навантаження є збільшення тіньової економіки, що спричиняє недостатні податкові надходження до бюджетів всіх рівнів та недотримання податкового законодавства платників податків. Через ці фактори в принципі знижується роль податків як основного показника результативності податкової політики держави. Тому необхідною умовою подолання цієї несприятливої для України ситуації є зниження рівня податкового навантаження на вітчизняних платників податків

Список використаних джерел:

1. Міністерство фінансів України. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/cons/income/> (дата звернення: 04.12.2022).
2. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік і аналіз: перспективи для малого бізнесу. *Економіка та суспільство*, 2021. №25.
3. Бурцева О.Є. Порівняльний аналіз податкових систем країн ЄС – Режим доступу. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6011> (дата звернення: 04.12.2022)
4. Ратинський В.В. Бухгалтерський облік у процесі управління підприємством *Агросвіт*, Дніпровський державний аграрно-економічний університет, ТОВ ДКС Центр, 2021. №7-8. С.79-84.
5. Ратинський В.В. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. перспективи та проблеми, *Інформаційно-аналітичний наукометричний журнал «Економіка. Фінанси. Право»*, 2021. № 4/1. С.17-21.